

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

S U M A R

Contestațiuni și incidente de procedură la urmărirea imobiliară (Art. 525 Pr. civ.) (urmarea 2-a), de d-l I. N. Cesărescu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de Casație secțiunii-Unite: A. Tipaldo Bassia cu Ministerul de finanțe;

Curtea de apel Iași secția I: Ema Lisosky cu Moritz Bank;

Tribunalul Ilfov secția II: A. Tipaldo Bassia cu Ministerul de finanțe;

Tribunalul jud. Prahova: Chr. P. Stoicescu cu Iorgu Angelescu și alții.

Bibliografii.

CONTESTAȚIUNI ȘI INCIDENTE DE PROCEDURĂ

la

Urmărirea imobiliară. (Art. 525 Pr. civ.)

(Urmare) (*)

Am arătat în numărul trecut cum legiuitorul de la 1900 a deosebit contestațiunile propriu zis, de incidentele de procedură cerînd ca cele d'întîiu să se facă prin scris și cu plată de citații, iar incidentele, putîndu-se ridica în ori-ce stare a urmărirei și chiar în ziua de judecare.

Am arătat iarăși că atunci cînd este vorba de un act de urmărire la care tribunalul nu face de cit oficiul de notar, actul acela este un simplu act de procedură a cărui nulitate se poate ridica fără o cerere scrisă; iar cînd pentru cererea care se face, tribunalul trebuie să judece, să pronunțe o hotărîre susceptibilă de apel, să ia cu alte vorbe rolul de judecător, atunci ne găsim, nu în fața unui simplu act de procedură ci în fața unei contestări a unui drept, pentru care legea impune o cerere scrisă.

Dar legiuitorul de la 1900, nu s'a mărginit numai aci. Pe el îl preocupa un lucru: străgăniirile și șicanele ce se făceau creditorilor urmăritorii de către debitorii de rea credință, cari profitau de o lacună a legei și făceau contestațiile în ajunul zilei de judecare provizorie, din care

cauză aproape toate contestațiile trebuiau să se judece în chiar ziua de adjudecare, cînd, sau creditorul, — surprins de cele spuse în contestație, neavînd nici chiar termenul necesar spre a verifica fie actele produse, ce cu intenție nu se atașau mai d'înaite la dosar, fie pretențiunile contestatorului, — cerea el singur amînarea contestației și ca consecință amânarea vînzărei; sau, se prelungea desbaterile pînă cînd Tribunalul din oficiu amîna vînzarea pentru ore înaintate.

Aceasta a fost preocuparea legiuitorului de la 1900, cînd a fixat o dată pînă la care se pot face contestațiile: 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizorie.

Cu modul acesta, creditorul urmăritor va fi la adăpostul ori-cărei surprinderi, pentru că are un interval de timp în care poate studia temeinicia contestației, iar la ziua judecăței, care va fi în tot-d'a-una înainte de adjudecarea provizorie, nu se va mai teme de prelungirea desbaterilor. Pe de altă parte, debitorul știînd că cu mijlocul contestației numai poate zădărnici vînzarea, va uza de această cale, cu mai multă băgare de seamă, va face contestație numai cînd va avea motive temeinice pentru anularea sau amînarea vînzărei.

Dar care este sancțiunea acestei dispozițiuni? Ce se întîmplă dacă contestația s'a făcut în intrul celor 20 de zile, cu 16 sau 15 zile numai înainte de adjudecarea provizorie? Se poate zice că contestația este nulă? Acel care n'a observat acest termen de 20 zile anterioare, a perdut dreptul său?

Dreptul de contestație este consacrat prin lege și sub nici un motiv nu s'ar putea susține, că neobservarea unui termen atrage după sine pierderea însăși a dreptului, întru cât aceasta nu este spus expres în lege.

Nulitățile nici nu se presuma, nici nu se pot pronunța prin analogie. Acesta este un principiu necontestat. Numai legea declară actele nule ca fiind făcute în contra prescripțiunilor sale; sau un act se declară nul cînd îi lipsește condițiu-

(*) A se vedea *Curierul Judiciar*, No. 36 a. c.

nile esențiale, or este contrariu ordinii publice sau bunelor moravuri⁽¹⁾.

Infracțiunile la dispozițiile legale, simple imperative sau prohibitive, nu sunt de natură a atrage nulitatea actului dacă nu se găsește într'unul din cele trei cazuri de nulitate⁽²⁾.

Aceasta este teoria nulităților în genere; ele nu sunt tratate de legiuitor în mod sistematic, teoria lor rezultă din economia legii. Din această cauză s'a dat naștere de multe ori la confuziuni. S'a confundat nulitatea actului cu stingerea sau pierderea drepturilor. Dacă un act era nul dintr'o cauză oare-care se considera ca atare și dreptul exprimat prin acel act.

Condica de procedură civilă a urmat același sistem. Ori de câte-ori a voit să declare un act nul, a spus-o în mod expres pentru fie-care caz în parte. O definițiune, o regulă generală în cit privește nulitatea actelor de procedură, nu există. Trebuie prin urmare să ne referim tot la economia legii pentru a trage regulile privitoare la nulitatea actelor de procedură.

Nu am intențiunea de a face teoria nulităților de procedură civilă. Această lucrare o voi face într'un studiu apropiat. Am semnalat însă sistemul admis de legea de procedură civilă și în trăsuri generale, voi arăta cum se pot distribui nulitățile în condica noastră de procedură civilă, pentru ca în urmă să vedem din care anume categorii face parte și dispozițiunea cuprinsă în aliniatul *a* de sub art. 525.

Art. 735 din Procedura civilă pare a da o regulă generală asupra nulității actelor de procedură. El declară nul, ori-ce act făcut cu încălcarea regulilor de procedură. Supune însă această nulitate la oare-cari condițiuni și anume:

a) Nulitatea actului să fie pronunțată în mod formal de lege;

b) Actul să fie făcut de un magistrat necompetent; și

c) Încălcarea formei să fi pricinuit părții pe care o invoacă o vătămare ce nu se poate îndrepta de cît anulând actul.

Cu toată generalitatea sa, dispozițiunea pusă în art. 735 nu cuprinde toate cazurile de nulitate. Sunt acte de procedură, ne declarate de lege nule și cu toate acestea când sunt făcute cu neobservarea regulilor impuse de lege, ele se anulează de plin drept; sunt altele unde legea le declară nule și totuși sunt susceptibile de a se acoperi. Un exemplu va concretiza mai bine acest lucru. Dispozițiunile art. 74 și 75 referitoare la citațiuni sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate (Art. 76); cu toate acestea

dacă, presupunând o citație care nu s'a dat la domiciliul părții, și totuși această parte se prezintă în instanță și discută fondul, citațiunea aceea, de și declarată în mod formal, nulă de lege, nulitatea este acoperită. Pentru ca citația să se fi anulat, trebuia ca partea în favoarea căreia legea a prescris acea nulitate să se prevaleze de dinsa; alt-fel citația de și viciată, rămâne valabilă și sub nici un motiv nu se mai poate anula. De altă parte, iată o dispozițiune unde nulitatea nu este exprimată în mod formal și totuși actul este nul dacă nu s'a observat prescripțiunile legii. Art. 224 prevede că cercetarea la fața locului se face față cu părțile citate în regulă. Dacă presupunem o cercetare făcută fără chemarea părților, acea cercetare e nulă fără ca un text de lege se fi pronunțat nulitatea. Tot ast-fel și în cazul când judecătorul recuzat a stat față la chibzuirea pricinii de către cei-l'alți judecători. (Art. 284). Hotărîrea ce s'ar da într'un asemenea caz va fi o hotărîre nulă, de și legea nu prevede în mod formal nulitatea.

Dar nu e numai atât. Sunt acte de procedură cari declarate nule atrag după dinsele, nulitatea însăși a dreptului conținută în acel act. Așa este dreptul de opoziție, apel, recurs, etc., care anulează însăși dreptul, o dată cu anularea lor. Legiuitorul, pentru a pune capăt judecăților a stabilit termene pentru exercitarea acestor drepturi și ca sancțiune a prevăzut nu numai nulitatea actelor, dar și pierderea dreptului. Dacă nu s'a făcut opoziție sau apel în termenul prescris de legiuitor nu numai că opoziția și apelul sunt anulate ca tardive, dar însuși dreptul de opoziție sau de apel este pierdut. Neglijența părții se pedepsește în acest caz, cu pierderea dreptului.

Așa fiind, iată regula pe care o putem formula în această privință:

I. Sunt acte pe cari legea le declară nule în mod formal, putîndu-se unele din ele acoperi;

II. Sunt acte pe cari legea ordonă a se face;

III. Sunt acte pe cari legea oprește a se face, și în fine;

IV. Sunt acte cari trebuiesc făcute într'un termen oare-care determinat de lege.

Aceasta este întreaga serie de dispozițiuni de procedură, susceptibile de a fi anulate.

În care din aceste acte va trebui să punem dispozițiunea alin. *a* de sub art. 525 din Pr. civilă? Vom vedea în numărul viitor.

(Va urma)

I. N. Cesărescu

(1) Dalloz. Répertoire, V° Nullité, No. 3.

(2) Eod No. 4.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S.-Unite

Audiența de la 25 Octombrie 1901

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

A h. Tivaldo Bassia cu Ministerul de Finanțe

Imposit. — Teritorialitatea impositului. — Succesiune. — Taxă de înregistrare pe moșteniri. — Dacă este un adevărat imposit. — Dacă se aplică și pe averea din străinătate. — Vase plutitoare. — Naționalitatea și domiciliul lor. — Vase plutitoare matriculate într'un port străin și aparținând unei moșteniri deschisă în România. — Dacă taxa de înregistrare se percepe și pentru ele. — (Art. 490 și 493 Codul comercial).

Orî ce imposit este teritorial din punctul de vedere că nu poate fi aplicat de cit în lăuntru teritoriului statului care l'a înființat, căci altmintrelea s'ar încălca drepturile de suveranitate ale statelor străine.

Taxa proporțională de înregistrare pe moșteniri, intrunind toate caracterele unui adevărat imposit, urmează a fi aplicată, — în lipsa unei dispozițiuni excepționale și expresă a legii, — în limitele principiului stabilit mai sus, și prin consecință această taxă nu poate atinge de cit averea succesorală situată pe teritoriul român.

Ast-fel, când într'o moștenire deschisă în România, pe lângă averea imobilă și mobilă situată în România, se găesc și mai multe vase plutitoare, vase ce poartă o bandieră străină și care atirnd de un port străin unde sunt matriculate, și unde prin urmare și au sediul sau domiciliul lor, taxa de înregistrare pe această moștenire nu se poate aplica de cit pe averea succesorală așezată în România, nu și pe aceste vase plutitoare matriculate într'un port străin.

Decisiunea No. 5/901 (1). — Casată sentința trib. Ilfov s. II No. 314/901 (2) dată în procesul dintre Ministerul de Finanțe cu Ath. Tivaldo Bassia.

Curtea,

Ascultind citirea raportului făcut din cauza de d-l consilier G. Liciu;

Pe d-l avocat V. Macri în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat P. Missir în combateri;

Deliberind,

Asupra molivului de casare:

• Violarea principiului de drept că impositul taxei de înregistrare pe moșteniri, ca orî ce imposit, este teritorial și nu poate să fie aplicat de cit în lăuntru teritoriului statului care l'a înființat.

• Prin urmare, averea succesorală care ar fi situată în mod real sau printr'o ficțiune a legii, în țară străină, nu poate fi supusă la nici o taxă de înregistrare, chiar dacă succesiunea a fost deschisă în România și regulată de tribunalele române.

• Vasele plutitoare în cestiune, fiind sub pavilion grec și înscrise în porturi străine, sunt considerate ca situate în țară străină și deci nesupuse la taxa de înregistrare pe moșteniri în România.

Avind în vedere sentința trib. Ilfov s. II cu No. 314/901, ce este supusă recursului;

Avind în vedere că din această hotărîre rezultă:

Că după încetarea din viață în anul 1896 a lui Constantin Valsamaki, de naționalitate grec și domiciliat în Galați, legatarul său universal, A. Tivaldo Bassia, a fost supus de către autoritățile române să plătească taxa de înregistrare pentru moștenire, proporțional atît cu valoarea averii lăsată în România cit și cu valoarea a trei vapoare, purtind bandieră gre-

cească și atirnd de un port grecesc, în registrele cărui port acele vapoare erau matriculate;

Că Tivaldo Bassia a făcut contestație în contra unei impunerî de taxe ast-fel calculată, susținind că valoarea celor trei vapoare grecești nu putea intra în calculul taxei de înregistrare, pentru că acele vapoare nu puteau fi considerate ca făcînd parte din averea succesorală, situată pe teritoriul român;

Că tribunalul de Covurlui, judecînd ca instanță de apel, a respins această contestație pe motivul că, în privința taxei de înregistrare pentru transmiterea proprietății prin moștenire, legea isbește orî ce avere succesorală, fără deosebire de averea situată în România sau în străinătate;

Că în contra acestei hotărîri făcîndu-se recurs de către A. Tivaldo Bassia, această Curte secția I prin decizia cu No. 346/900, a casat-o trimițînd afacerea spre a fi judecată din nou de tribunalul Ilfov;

Că acest tribunal s. II prin sentința supusă azi recursului, adoptînd aceeași doctrină ca și tribunalul de Covurlui, A. Tivaldo Bassia a făcut, în contra acestei sentințe recursul de față;

Considerind că orî ce imposit este teritorial, din punctul de vedere că nu poate fi aplicat de cit în lăuntru teritoriului statului care l'a înființat, căci altmintrelea s'ar încălca drepturile de suveranitate ale statelor străine;

Că taxa proporțională de înregistrare pe moșteniri, intrunind toate caracterele unui adevărat imposit, urmează a fi aplicată, în lipsa unei dispozițiuni excepționale și exprese a legii, în limitele principiului stabilit mai sus, și prin consecință această taxă nu poate atinge de cit averea succesorală situată pe teritoriul român;

Avind în vedere obiecțiunea ce se face că taxa de înregistrare pe moșteniri are de fundament asigurarea și ocrotirea din partea statului a însuși dreptului de moștenire, considerat ca mijloc legal de dobîndire a proprietății, și ca atare, această taxă reprezentînd răsplată unui serviciu adus de stat, ea trebuie a se percepe pe întreaga avere succesorală, fără deosebire de locul unde acea avere este așezată;

Considerind că verî carî ar fi motivele justificative ale taxei de înregistrare pe moșteniri, și chiar admitîndu-se că această taxă reprezintă răsplată statului pentru asigurarea dreptului de moștenire, considerat ca mijloc legal de dobîndire a proprietății, totuși obiecțiunea ce se aduce nu poate avea un efect decisiv asupra principiului de teritorialitate statornicit mai sus, căci, privind cestiunea sub punctul de vedere al obiecțiunei, statul nu ar avea un motiv legitim de a percepe taxa de înregistrare de cit în raport cu drepturile ce dînsul este în stare a le ocroti, și știut este că un stat nu poate asigura dreptul de moștenire de cit asupra bunurilor situate pe teritoriul lui;

Că, ast-fel fiind, motivul justificativ al taxei de înregistrare nu știrbește întru nimic principiul de teritorialitate a impositului și nu poate avea nici o înriurire asupra aplicărei acestui principii;

Considerind că de altmintrelea dacă s'ar admite ca întemeiată obiecțiunea ce se face, apoi teoria în ea cuprinsă ar produce consecințele cele mai nedrepte, căci adese orî un moștenitor ar fi silit să plătească de două sau mai multe orî taxa înregistrărei pentru moșteniri, după cum s'ar întimpla ca părți din averea succesorală să se afle, situate pe teritoriul a diferitelor state străine, și ceia ce este mai isbitor încă, s'ar putea întimpla cite odată ca o persoană chemată la o succesiune deschisă în România, să fie ținută de a plăti taxa de înregistrare pentru o parte de moștenire, situată pe teritoriul unui stat străin, pe care dînsa nu ar putea-o dobîndi după legile de succesiune ale aceluî stat;

Că asemenea consecințe ne drepte nu se pot admite fără un text espres de lege și nu se poate presupune că au fost incuviințate într'un mod tacit de legiuitor, ast-fel că obiecțiunea ce se face devine neadmisibilă și din acest punct de vedere;

Considerind că odată înlăturată obiecțiunea de mai sus și fiind statornicit principiul că taxa de înregistrare pe moșteniri nu poate a se percepe ca orî ce imposit, de cit pe bunurile așezate în România, rămîne a se vedea care este după lege sediul vaselor plutitoare, și unde trebuiese a fi considerate că sunt așezate;

(1) Identică cu decizia No. 346/900 dată de Curtea de casație, secția I, tot în această afacere, și care este publicată în numărul 71, de la 26 Octombrie 1900 al ziarului nostru. (N.R.)

(2) A se vedea publicată tot în acest număr la pag. 321 (N.R.)

Considerind că vasele plutitoare, formind un puternic instrument de comerț, au atras cu deosebire îngrijirea legiuitorului care le-a constituit cu o stare civilă, obligându-le de a purta bandiera naționalității lor și de a fi înscrise, în registrele portului de care ele atîrnă, din care ele fac parte;

Că sub imperiul aceluiași considerațiuni și în aceeași ordine de idei, legiuitorul cu toate că a declarat vasele plutitoare ca bunuri mobile n'a permis însă ca înstrăinarea lor să fie opozabilă terților persoane, dacă acea înstrăinare n'a fost înscrisă în registrele portului din care vasele fac parte, ast-tei precum se prevede prin art. 490, 493 și urm. din Codicele comercial;

Considerind că în fața acestor dispozițiuni de lege nu mai rămîne nici o îndoială, că naționalitatea vaselor plutitoare se determină după bandiera ce poartă, iar sediul său domiciliul lor după portul de care atîrnă și unde sunt matriculate, principii care de altminterlea este admis în dreptul internațional și necontrazis de legislațiunile positive;

Considerând că acestea fiind regulile ce cirmuiesc materia, din considerentele de mai sus rezultă că, pe cit timp taxa de înregistrare pe moștenire nu se poate aplica de cit pe avere succesorală așezată în România, și pe cit timp domiciliul vaselor plutitoare este în portul unde ele sunt matriculate, apoi în specie A. Tipaldo Bassia era în drept de a cere de la justiție ca să fie scutit de plata de înregistrare pentru cele trei vase ce le primise moștenire de la Constantin Valsamachi, și cari și aveau domiciliul lor într'un port grecesc unde erau matriculate;

Că tribunalul de Ilfov neținind seamă de această cerere și respingînd-o sub cuvînt că taxa de înregistrare s'aplică pe ori ce avere succesorală, fără deosebire de locul unde acea avere este așezată, a violat prin aceasta principiul de teritorialitate a impozitelor și a aplicat greșit taxa de înregistrare;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția I

Audiența de la 10 Martie 1904

Președenția D-lui I. TH. BURADA, Prim-Președinte

Ema Lisoschi cu Moritz Bank

Decizia corecțională No. 380

Mandat. — Martori. — Dacă existența unui mandat se poate dovedi prin martori cînd valoarea lucrului trece de 150 lei vechi. — Materie penală. — Violarea mandatului de către mandatar. — Dacă se poate dovedi prin martori. — (Art. 1191 din Cod civil).

Cesiune. — Act de cesiune. — Simulațiune. — Dacă proba simulațiunii cesiunii se poate face prin martori cînd partea care cere această probă a luat parte la acest act.

Jurămînt. — Materie penală. — Dacă faptele penale se pot dovedi prin jurămîntul inculpatului. — (Art. 1208 Codul civil).

1. Existența unui mandat pentru un lucru de o valoare saŭ pentru o sumă mai mare de 150 lei vechi, cînd nu există un început de dovadă în scris, nu se poate face prin martori, chiar în materie penală, cînd un mandatar saŭ un pretins mandatar ar fi dat în judecată pentru abus de încredere pentru că ar fi violat mandatul ce i s'a dat, întru cît dispozițiile art. 1191 din Codul civil trebuie să fie luate în considerație și în materie penală, pentru a nu se eluda sistemul probelor admis în materie civilă.

2. Dovedirea simulațiunii unui act de cesiune nu se poate face prin martori cînd partea care cere această probă a luat parte la facerea aceluï act de cesiune.

3. De și după articolul 1208 din Codul civil

jurămîntul poate fi deferit în ori ce contestațiune, însă această dispozițiune nu se aplică în materie de ordine publică, întru cît principiile de înaltă justiție socială și de umanitate se opun ca faptele penale să fie dovedite cu jurămîntul inculpatului.

S'aŭ ascultat: d-l advocat Gh. S. Cristofor din partea apelantei Ema Lisoschi, parte civilă, și d-l advocat Bădărău, din partea inculpatului Moritz Bank, intimat.

Curtea,

Văzînd apelul făcut de către Ema Lisoschi, ca parte civilă, contra sentinței No. 1058 din 10 Decembrie 1903 a Tribunalului Iași, s. II, prin care Moritz Bank este achitat de faptul de abus de încredere, pentru care a fost tradus direct în judecată, prin petițiunea dată Trib. de partea civilă Ema Lisoschi;

Văzînd lucrările din dosarul cauzei și ascultînd conclusiunile avocaților părților, din care în fapt se constată următoarele: În anii 1901 și 1902 Ema Lisoschi face reparațiuni la curțile și grajdurile de pe moșia Scheia din jud. Roman, proprietatea minorului său fiu Vasile Racoviță, luînd materiale în valoare de 4200 lei de la comerciantul Hascal Spechler din Roman. La 8 Octombrie 1902 Spechler cesionează prețul acestor reparațiuni, prin act autentic, lui Moritz Bank cu suma de 3200, sumă pe care o declară că a primit-o la facerea actului, încredințîndu-i și factura semnată de Ema Lisoschi, iar aceasta declară că consimte la această cesiune și că renunță la notificarea ei. Bank acțiunează în judecată pe girantul aversei minorului, a cărei venituri erau sechestrate după cererea episcopiei Sf. Spiridon, capătă hotărîrea definitivă pe care o execută încasînd întreaga sumă de 4200 lei. Ema Lisoschi pretinde însă, că banii încasați de inculpatul Moritz Bank, i se cuvînt ei, pe cuvîntul că actul de cesiune autenticat de Tribunalul Iași sub No. este simulat și că Bank nu a numărat nici un ban, avînd numai mandatul de a urmări și încasa suma de 4200 pentru dînsa — Lisoschi — care nu voia să reclame, în numele ei, de la minor acea sumă pe care o plătitese lui Spechler pentru reparațiile făcute; și pentru a dovedi mandatul ce a dat inculpatului și, implicit, simulațiunea actului de cesiune, propune ca martur pe Spechler și alte persoane cari ar avea cunoștința de această convențiune;

Văzînd că lui Moritz Bank i se impută că a săvîrsit un delict care constă în violarea contractului de mandat; că, înainte de dovedirea faptului fraudulos, al violării mandatului, trebuie să se probeze mai întîi că a existat un contract de mandat; că existența unui mandat pentru un lucru de o valoare, saŭ pentru o sumă mai mare de 150 lei vechi, cînd nu este un început de dovadă înscris, nu se poate face prin marturi, după art. 1191 C. civ. a le căruï dispozițiuni trebuie să se ia în considerațiune și în materie penală, pentru a nu se eluda sistemul probelor admis în materie civilă; că, în afară de aceasta, în mod indirect se tinde la dovedirea simulațiunii actului de cesiune prin marturi, ceia ce nu permite acelaș art. 1191 C. civ. întru cît partea civilă a luat parte la facerea lui;

Văzînd că reprezentantul părții civile susține că Spechler, fiind comerciant și făcînd un act de comerț din partea sa și puțînd introduce acțiune pentru plata materialurilor reparațiunilor, înaintea Trib. comercial, clienta sa, d-na Lisoschi, subrogându-se în drepturile lui Spechler, are dreptul să reclame tot la Trib. comercial și că subrogarea sa în drepturile lui Spechler păstrează caracterul de act comercial ca și procurarea materialelor; că dacă d-na Lisoschi a plătit din punga sa — după cum pretinde — lui Spechler, suma ce acesta avea de luat de la dînsa ca contractantă, ea avea acțiunea în repetițiune contra ei însăși în calitate de tutrice legală și beneficiară a usufructului aversei mi-

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, Secția II

Audiența de la 19 Martie 1901

Președenția D-lui AL. NICOLAU, Judecător de ședință

Athanasie Tipaldo Bassia cu Ministeriul de Finanțe

Sentința civilă No. 314 (*)

Sucesiune. — Taxă de înregistrare pe succesiuni. — Dacă se percepe și pentru averea mobilă aflată în străinătate. — Vase plutitoare. — Asemenea vase matriculate într-un port străin însă aparținând unei moșteniri deschisă în România. — Dacă taxa succesorală se percepe și pentru ele.

Impositul pe succesiuni nu are caracterul juridic al unui imposit propriu zis, ci pur și simplu acel al unei taxe de înregistrare care se percepe în folosul tezaurului public la transmisiunea (mutațiunea) de proprietate a defunctului, din cauza serviciilor aduse de stat moștenitorilor, asigurându-le și garantându-le primirea și beneficierea bunurilor succesoriale. Deci transmisiunea (investitura legală) este actul juridic pe care legiuitorul îl supune la taxă și în consecință fie care stat este în drept a percepe această taxă de la ori ce transmisiune succesorală ce se efectuează pe teritoriul său.

Așa dar, succesiunea deschizându-se și regulându-se la ultimul domiciliu al defunctului, urmează că pentru cel domiciliat și decedat în țară, fie chiar străin, tot avutul său mobilă succesoral se găsea sub protecțiunea și garanția statului român și se transmite moștenitorilor săi prin autoritatea legii și puterea sancționatoare a acestui stat, care este în drept a percepe taxa succesorală la întreg avutul său succesoral mobilă și nici o deviere de la această regulă nu este justificată prin faptul că unele din bunurile sale se găsesc de fapt pe teritoriul altei țări.

Ast-fel, cînd într-o moștenire deschisă în România, pe lângă averea imobilă și mobilă situată în România, se găsesc și mai multe vase plutitoare sub pavilion străin și matriculate într-un port străin, statul român are dreptul de a percepe taxa succesorală și pentru aceste vase, căci, de și pentru diferite interese de drept public și maritim comercial, navele au fost tratate într-o măsură ca persoanele fizice, acordându-li-se o naționalitate, un nume și un fel de domiciliu desemnat sub numele de «port d'attache» sau port ad'înmatriculare» aceasta însă nu schimbă întru nimic situațiunea lor legală din punct de vedere succesoral, ele rămînînd a fi în această privință bunuri mobile în patrimoniul defunctului și supuse aceluiași regulă ca și cel-l'alte mobile corporale sau incorporale.

S'au ascultat d. Victor Macri, din partea apelantului A. T. Bassio, în susținerea apelului, precum și d-niș advocați P. Missir și Niculescu, din partea Ministeriului de finanțe, întîmat, în combateri.

Tribunalul deliberînd,

Avînd în vedere adresa No. 250 din 1901 a d-lui Prim-Președinte al Inaltei Curți de casație și justiție, prin care înaintează acestui tribunal dosarul trib. Covurlui cu No. 2517 din 1899 relativ la procesul dintre Tipaldo Bassia cu Ministerul de Finanțe pentru restituire de taxe, aceasta în urma recursului făcut de A. Tipaldo Bassia contra sentinței trib. Covurlui, secția I No. 419/99 care s'a casat prin decisiunea No. 346 din 1901 ;

Avînd în vedere prin urmare că acest tribunal este chemat astăzi a judeca din nou apelul d-lui A. Tipaldo Bassia îndreptat contra decisiunii administrației financiare de Covurlui sub No. 12383 din 1899 prin care s'a respins ca nefondată contestația făcută de apelant privitor la restituirea unei sumi ce s'a perceput de stat ca taxă de înregistrare asupra a trei nave, aparținînd succesiunii defunctului C. Valsamache ;

Avînd în vedere susținerile părților dezvoltate pe larg în

(*) Infirmată de Inalta Curte de casație secțiunii-uite prin decisiia No. 5/901 ce publicăm tot în acest număr pag. 319. (N.R.)

norului, și această subrogare — dacă s'ar admite ca reală—nu e de natură comercială, cu atât mai mult nu se poate întinde caracterul comercialității la mandatul dat pentru încasarea acelei sume ; că, chiar de natură comercială dacă ar fi atît subrogarea cît și mandatul, față cu actul de cesiune, care întrunește toate condițiunile unui act ce face credință în justiție, față cu declarațiunile variate a le părții civile asupra modului în care ar fi plătit pe Spechler, față cu împrejurarea că partea civilă avea puțința să ia un contra înscris odată cu alcătuirea actului de cesiune și față cu faptul, posterior cesiunei, Ema Lisoschi a dat o poliță pe suma de 900 lei inculpatului Moritz Bank, judecata, conform art. 46 Cod com., apreciînd toate aceste împrejurări, găsește că în cazul de față nu este admisibilă proba testimonială.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge proba cu marturi ; după care

D-l avocat Cristofor, procuratorul d-nei Lisoschi, deferă jurămint decisoriu după foaia alăturată la dosar, susținînd că este admisibil după lege ; care permite să se transigă chiar asupra daunelor derivînd dintr'un delict, cu atât mai mult că, în specie, nu mai este în judecată de cît acțiunea civilă, căci hotărîrea de achitare de pedeapsă a rămas definitivă prin neapelarea Ministerului public.

D-l avocat Bădărău cere a se respinge jurămintul pentru motiv că daunele civile decurg dintr'un fapt penal ; că inculpatul refuzînd jurămintul, nu s'ar putea condamna pentru abus de încredere într-o măsură, nici după interogator și nici după jurămint, nu se poate condamna în penal.

Curtea,

Asupra jurămintului formulat de către reprezentantul părții civile și deferit inculpatului, prin care tinde la stabilirea acelorași raporturi juridice, adică la existența mandatului și implicit, la simulațiunea actului de cesiune.

Văzînd art. 1208 C. civ., după care jurămintul poate fi deferit în ori-ce contestațiune ; că însă, această dispozițiune nu se aplică în materie de ordine publică ; că principiile de înaltă justiție socială și de umanitate se opun ca faptele penale să fie dovedite cu jurămintul inculpatului, care, dacă ar fi silit să jure dacă a săvîrșit sau nu delictul ce i se impută, ar suferi o adevărată tortură, fiind pus între simțul său de conservare și între conștiința sa ; că aceasta se adevărește și prin aceea că chiar mărturisirea simplă a inculpatului la interogator, nu este o dovadă de culpabilitate dacă nu sunt și alte împrejurări de fapt care să întărească convingerea judecătorilor despre veracitatea mărturisirii ; că a se admite dovedirea prin jurămint a existenței mandatului, ar fi a se dovedi implicit călcarea mandatului și simulațiunea actului de cesiune ; că așa fiind, jurămintul deferit urmează a fi respins ca neadmisibil.

Pentru aceste motive, Curtea, respinpe jurămintul.

In fond :

Văzînd deci că partea civilă, ne putînd proba existența mandatului ce ar fi dat inculpatului Moritz Bank, nu poate fi vorba de violarea frauduloasă a unei convențiuni neexistente și prin urmare, nu s'a putut pricinui vre-o daună civilă d-nei Ema Lisoschi din vre-un fapt penal săvîrșit de către Moritz Bank ; că așa fiind, apelul părții civile urmează a fi respins ca nefondat.

Văzînd art. 206 Pr. pen.

Pentru aceste motive, în unire cu concluziile d-lui procuror general N. Leonescu, respinge apelul etc.

(ss) I. T. Burada, N. Volenti, D. Porfiriu, Al. G. Hlnna, E. Cernătescu.

p. Grefier (s) Gh. Vartic.

concluziunile lor scrise, precum și toate actele dresate în această afacere din care în fapt se stabilește :

În anul 1896 încetează din viață Constantin Valsamache de naționalitate grec și avându-și domiciliul în orașul Galați. Legatarul său universal, J-l Tipaldo Bassia, a cerut punerea în posesiune asupra averii succesorală de la autoritățile române competente, în speță tribunalul de Covurlui, unde s'a deschis succesiunea. Autoritățile române l-au supus la plata taxei de înregistrare atît asupra averii mobiliare și imobiliare situate în România cit și asupra a trei vapoare sub pavilion elen și matriculate într'un port elen. În contra acestei din urmă impuneri făcută de stat s'a ridicat contestație la administrația financiară de Covurlui și împotriva căreia s'a interjetat apel la tribunalul Covurlui, a cărui hotărîre a fost casată prin deciziunea sus menționată a Inaltei Curți ;

Avînd în vedere că se invoacă de reprezentantul apelan-tului următoarele: că taxele de înregistrare pe moșteniri intrunesc caracterele unui adevărat impozit, că ori ce impozit fiind teritorial, legile de aplicare ale acestui impozit nu pot avea ființă de cit în lăuntrul teritoriului statului care l'a înființat și ca consecință această taxă n'ar putea atinge de cit averea succesorală situată în România ;

Că vasele plutitoare formînd un puternic instrument de comerț, au atras deosebita sollicitudine a legiuitorului, care le-a constituit o stare civilă și le-a obligat a purta pavilionul naționalității lor, impunîndu-le sarcina de a fi înscrise în registrele portului din care ele fac parte ; că prin urmare vapoarele, de și bunuri mobile prin natura lor, au o naționalitate proprie, principii necontestate în dreptul internațional ;

Că așa fiind, taxele de înregistrare pentru moșteniri nu se pot aplica de cit pe averea succesorală situată în România și nu e datorată pentru niște vase plutitoare ce și aveaŭ domiciliul într'un port grecesc, unde era matriculate cu riscul dacă s'ar admite contrariul ca statul român să încerce un exercițiu de suveranitate pe un teritoriu străin ;

Că dacă s'ar admite chiar că taxele de înregistrare sunt remunerarea serviciilor pe care statul l' face unui moștenitor, garantîndu-l folosința dreptului său, totuși și în acest cas statul român n'ar putea cere nici o remunerare pentru un serviciu pe care nu l'a adus moștenitorului. Întru cit acesta s'a adresat în ceea ce privește averea mobilă reprezentantului statului elen, în speță consulului elen din localitate ; că, în fine, dacă s'ar admite acest mod de vedere, moștenitorii ar fi obligați să plătească de două ori o taxă de succesiune, și în țara românească și acolo unde se găsesc de fapt bunurile ;

Considerînd că impozitul pe succesiuni nu are caracterul juridic al unui impozit propriu zis, ci pur și simplu acel al unei taxe de înregistrare, care se percepe în folosul tesaurului public la transmisiunea (mutațiunea) de proprietate a defunctului, din cauza serviciilor aduse de stat moștenitorilor, asigurîndu-le și garantîndu-le primirea și beneficierea bunurilor succesorală, căci, în adevăr, acest impozit nu este stabilit nici asupra persoanelor nici asupra proprietății ; nu este nici periodic, nici anual ; ca și cele-lalte taxe, nu iaŭ naștere de cit în momentul cînd bogăția (moștenirea) se schimbă din mîină în mîină și nici nu se întemeiază pe obligațiunea generală ce au toți cetățenii de a contribui la acoperirea cheltueleur statului ;

Că ori care ar fi motivele de interes social pentru care legiuitorul stabilește și sancționează ordinea succesorală, nu este mai puțin adevărat că succesiunea este o instituțiune juridică a cărei funcțiune și garantare se datorește puterii legiuitoare și sancționatoare a statului ;

Că ast-fel fiind, cu drept cuvînt s'a găsit că unica basă legală și rațiune de a fi impozitul pe succesiune în teză generală este dreptul ce l' are statul de a primi o remunerare pentru serviciul ce l' face societății în persoana celor ce beneficiază de transmisiunea succesorală a bunelor (R. Stourm, p. 205, Paul Leroy-Beaulieu, vol. I, p. 495) ;

Că, de altmîntrelea, istoria ne arată că impozitul pe succesiuni a avut în tot-d'una caracterul unei taxe percepute de stat pentru profitul adus cetățenilor. La Romanii legea *Julia vicissima haereditatem*, spunea, după cum chiar numele său ne indică, transmisiunile prin deces la o taxă de a 20-a parte

din valoarea succesiunii în folosul statului. Tot ast-fel și în dreptul feudal această taxă de mutațiune în favoarea statului nu avea caracterul unui impozit public, ci era un profit seignorial dat suzeranului de vasal său censitor, în virtutea chiar a pactului feudal, pentru investirea primită din acești din urmă la intrarea lor în stăpinirea moștenirii (fiefului) rămase ;

Considerînd deci că transmisiunea succesorală (investitura legală) este actul juridic pe care legiuitorul îl supune la taxă și în consecință fie care stat este în drept a percepe această taxă de la ori ce transmisiune succesorală se efectuează pe teritoriul său ;

Că străinii fiind admiși de a succede într'un stat, ei trebuiesc a fi supuși la aceleași sarcini la care sunt supuși și cetățenii săi ;

Că regula de drept civil după care succesiunea se deschide și se regulează la ultimul domiciliu al defunctului este generalmente recunoscută și în dreptul internațional, cel puțin în privința bunurilor imobile, care se consideră după toate legiurile a fi adunate la domiciliul persoanei, ori unde ar fi ele împrăștiate ;

Că ast-fel fiind, defunctul Valsamache avîndu-și ultimul domiciliu la Galați, tot avuțul său mobilă succesoral se găsea sub protecțiunea și garanția statului român și se transmite moștenitorilor săi prin autoritatea legii și puterea sancționătoare a acestui stat, care este în drept a percepe taxa succesorală la întreg avuțul său succesoral mobilă ;

Considerînd că nici o deviere de la această regulă nu este justificată prin faptul că unele din bunurile sale se găsesc de fapt pe teritoriul altei țări, în specie în Grecia ;

Avînd în vedere obiecțiunea ce se face că perceperea unei asemenea taxe nu ar fi legitimă cu privire la bunurile imobile din străinătate pentru următoarele motive :

În primul rînd, fiind că statul român ar încerca un exercițiu de suveranitate pe teritoriul străin, pe cînd legile de impozit sunt strict teritoriale

În al doilea loc, fiind că moștenitorii ar fi expuși să plătească o remunerare pentru un serviciu pe care statul român nu l' poate presta în străinătate, unde nu poate proteja și garanta drepturile succesorală ;

Și în sfîrșit fiind-că moștenitorii ar fi expuși să plătească de două ori această taxă, dacă ea li s'ar cere și în țara străină, unde se găsesc de fapt bunurile.

Considerînd că prima obiecțiune dispăre cînd ne dăm seamă că prin această taxă nu sunt impuse direct bunurile, ci este impus actul juridic al transmisiunii, care, în specie, se operează pe teritoriul român pentru toată averea mobilă, impozitul se percepe deci strict teritorial fără a atinge vre-o suveranitate străină ;

A doua obiecțiune cade prin considerațiunea că regula cum că avuțul mobilă se moștenește la ultimul domiciliu al defunctului, este admisibilă între toate țările și nu se provoacă, măcar că în Grecia nu sunt valabile titlurile de achiziție succesorală, mobiliare emantate de la autoritățile române ;

Că în fine a treia obiecțiune nu este concludentă din împrejurarea că dacă li s'ar cere moștenitorilor taxa în ambele țări, ori cînd ar fi în drept a cere prin justiție restituirea taxei plătită pe nedrept în țara ale cărei autorități nu le au făcut nici un serviciu la dobîndirea moștenirii ;

Considerînd că soluțiunea contrarie după care statul nu ar fi în drept a percepe taxa succesorală în privința bunurilor ce nu se află pe teritoriul său, nu se poate întemeia pe considerațiunea ce este admisă fără discuțiune în Franța, de oare-ce legiuitorul frances a exprimat-o categoric prin diferite legi (18 Maiu 1850 și 23 August 1871), manifestînd astfel preferința sa pentru sistemul care face să depîndă incidența impozitului succesoral de faptul material al situațiunii reale a bunurilor mobile, lucru pe care legiuitorul nostru nu l'a făcut ;

Considerînd că, de asemenea, nu este un motiv de a nu se plăti taxa la bunurile din Grecia nici faptul că defunctul Valsamache fiind supus al statului elen, consulatul elen din Galați a intervenit pentru a lua măsurile de conservare a averii imobiliare și chiar dacă ar fi operat trimiterea ereziilor în posesiunea ei, căci atribuțiunile pe care consulul le au

pe teritoriul nostru, relativ la succesiuni, nu sunt o derogare de la exercitiul suveranității statului român, ci tocmai din contră o concesiune internațională prin care statul român delegează agenților străini din motive de conveniență internațională, drepturi care sunt și rămân ale sale proprii.

Aceasta nu însemnează cituși de puțin că taxele succesoriale nu sunt datorate fiseului român;

Considerind, în fine, că dreptul statului de a percepe taxa succesorală pe cit timp este întemeiat chiar pentru bunurile mobile cu situație reală în țară străină, rămâne același și față cu corăbiile sub pavilion străin și înregistrate în porturi străine;

Că de și pentru diferite interese de drept public și maritim comercial, navele au fost tratate intru cit-va ca persoanele fizice, acordându-li-se, o naționalitate, un nume și un fel de domiciliu desemnat sub numele de *port d'attache* sau *port d'immatricule*, aceasta însă nu schimbă intru nimic situațiunea lor legală din punct de vedere succesoral, ele rămânând a fi în această privință bunuri mobile în patrimoniul defunctului și supuse aceluiași regule ca și celelalte mobile corporale sau incorporale;

Că, așa fiind, statul român este îndreptățit a percepe taxa de înregistrare și pentru aceste trei vase, care formează obiectul apelului de față;

Avind în vedere că necontestat de părți a rămas în succesiune și porțiunile următoare din trei vase plutitoare: și anume jumătate Vaporul Lixenis, trei părți din Vasul Ernesto Fascolo și 55 la sută din vaporul Eftanisas;

Că legatarul universal avind calitatea de văr primar al defunctului, va trebui să plătească ca taxe de înregistrare trei la sută conform art. 53 combinat cu 33 din legea timbrului;

Considerând că taxa de înregistrare se percepe după valoarea declarată de erezi;

Că asemenea declarație nefăcându-se, statul a evaluat-o la suma de 400000 lei;

Că înaintea trib. Covurlui, apelantul a produs titlul de proprietate din care rezultă că valoarea adevărată a acestor vase este de 237200 lei;

Că înaintea acestei instanțe Statul n'a obiectat nimic; că așa fiind, taxa de trei la sută va trebui să se perceapă la suma de 237200 lei, ceia ce însumează în total 7116 lei;

Că prin urmare apelul este întemeiat în parte și cată a se admite.

(ss) Al. Nicolau, G. G. Volente.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA

Audiența de la 19 Decembrie 1903

Președenția D-lui AL. DEMETRESCU, President

Chr. P. Stoicescu cu Iorgu Angelescu ș. a.

Sentiința civilă No. 518.

Codul Caragea.—Imobil dotal.—Inalienabilitate.—Clauza de alienabilitate.—Validitate.

De și, sub Codul Caragea, fondul dotal era, în principiu, inalienabil, totuși se putea, sub acest Cod, stipula în mod valid alienabilitatea lui, intru cât atunci, ca și astăzi, convențiile dintre părți aveați putere de lege, dacă ele nu erau contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

S'a prezentat din partea reclamantei Chr. P. Stoicescu, d-l advocat Gh. Tașcă, cu procură în regulă, iar din partea pârșilor, d-l advocat Theodorini;

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intent. de Cristina P. Stoicescu, cu petițiunea înreg. la No. 13156/94, în contra d-lor Iorgu Angelescu, Teodor Angelescu, D. Angelescu, Al. Angelescu și Sultana Angelescu din Ploești;

Având în vedere că, prin acțiunea principală, reclamanta tinde a revendica de la pârși un imobil din Ploești, mahalaua sf. Ion, pe care Lucșița Ionescu, l'a constituit zestre ficei sale Christina la trecerea ei în căsătorie cu P. Stoicescu, prin actul dotal din Octombrie 1861, legalizat de trib. Prahova, s. I, și pe care P. Stoicescu, l'a vindut lui Ion D. Angelescu prin actul de vânzare No. 13/865, legalizat de trib. Prahova s. I, pe următoarele motive: 1) Că zestrea fiind constituită de mamă ca din averea copilului minor, clauza de alienabilitate prevăzută în actul dotal este ne-avenită; căci trebuia ca tutoarea să aibă autorizația obșteștei epitropii; 2) Instrăinarea s'a făcut numai de social P. Stoicescu, fără să participe la actul de vânzare și reclamanta Cristina P. Stoicescu; și cum după art. 9 din legea Caragea de la zestre, bărbatul nu devine stăpânul zestreii, ci are dreptul numai la venit; și cum după art. 3 de la *tocmeli*, numai cel ce stăpânește având dreptul să se tocmească, vânzarea nu se putea face numai de soț, așa că vânzarea este nulă;

Având în vedere, în ce privește primul motiv invocat de reclamantă, că, de și prin actul dotal, Lucșița Ionescu constituitoarea dotei arată că acest loc face parte din averea rămasă de la soțul său Ioan Gheorghiu, încetat din viață, însă reclamanta ne-dovedind că pe lângă reclamantă a mai rămas și alți minori, acest motiv se găsește ne fondat;

Având în vedere că pe lângă alte clause coprinse în actul dotal se coprinde și acesta: «In privința celor patru-spre-zece stinjenți loc coprinși în foaie se pretinde ca liber ginerile a'l vinde când va voi și prețul lor să se numească ca nacht al zestreii trecându-se în josul acestei foi atunci, căci așa avem contractul»;

Având în vedere că și sub legiuirea Caragea, ca și sub imperiul Codicelui civil, de și, în principiu, dotea era inalienabilă, însă clauza de alienabilitate putea foarte bine să fie prevăzută, cum a fost în speță; căci și sub acea legiuire, ca și astăzi, convențiile dintre părți aveați putere de lege, afară de casurile când acestea erau contrare ordinii publice sau bunelor moravuri; însă nicăeri, în legea Caragea, nu găsim o dispozițiune prin care clauza de alienabilitate, a dotei să fie expres oprită; căci de și, în acea legiuire, prin art. 9 de la zestre, se prevede că femeia este stăpânitoarea zestreii tot-d'a-una, iar bărbatul să ia venitul tot-d'a-una, acesta e numai principiul, căci dacă citim art. următoare 33, 34 și 35 de la zestre, vedem că nu tot-d'a-una zestrea era inalienabilă, ci erau mai multe cazuri de alienabilitate, precum antipriconul și pentru scoaterea bărbatului de la închisoare, boală, măritatul unei fete, etc. dispozițiunii cari au trecut și în actualul codice;

Având în vedere dispozițiunea din foaia de zestre, că ginerile va putea vinde cei patru-spre-zece stinjenți când va voi numai ca prețul lor să se treacă ca nacht al zestreii, fără a se arăta că prețul rezultat să servească pentru cumpărarea unui alt imobil sau să fie depus la Cassa de Depunerii, nu poate fi considerată de cât ca un mandat dat soțului de a vinde imobilul dotal, așa că participarea femeiei nu era indispensabilă la vânzarea făcută de soțul P. Stoicescu către Ion D. Angelescu numai că banii aceștia devenind dotali, bărbatul trebuie considerat ca proprietar al lor și ținut numai de obligațiunea de a-i restitui în casurile prevăzute de lege;

Având în vedere că și dispozițiunea coprinsă în foaia de zestre de a se trece în josul acestei foi vânzarea acestor stinjenți precum și prețul lor să fie considerat ca nacht al zestreii, se află îndeplinită.

Că așa fiind, acțiunea este ne-dovedită și are a fi respinsă ca atare în baza art. 1169 C. civ.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea, etc.

(ss) Al. Demetrescu, N. I. Negulescu

grefier (s) Nicolescu

Observație. — La Romanii, fondul dotal era inalienabil, și această inalienabilitate era de esența regimului dotal și de ordine publică; în cât părțile nu puteau prin convenția lor, să deroge de la dinsa. «*Reipublice interest mulieres dotes salvas habere, propter quas nubere possunt*» (1).

O altă lege din Digeste se exprimă în modul următor: «*Dotium causa semper et ubique præcipua est: nam et publicè interest, dotes mulieribus conservari, cum dotatas esse fæminas ad subolem procreandam replendamque liberis civitatem maximè sit necessarium*» (2).

Numai dota mișcătoare era alienabilă (3).

Aceeași soluție era admisă și în Codul Calimach: «Este oprit a se face alcătuirii căsătorești într'acest chip, dice art. 1610 lit. d din acest Cod, ca să aibă voe a înstrăina lucrurile nemiscătoare a zestrei» (4).

Ce trebuie să decidem în privința Codului Caragea? Trib. de Prahova, prin sentința ce publicăm astăzi, decide că părțile erau libere de a stipula ca și sub Codul actual, alienabilitatea fondului dotal. Această soluție a mai fost o dată admisă atât de Trib. de Prahova (5), cât și de Curtea de casație (6). Decisia Curței este însă aproape nemotivată.

Această soluție este, după părerea noastră, inadmisibilă, fiind-că pentru ca imobilul dotal să poată fi înstrăinat în virtutea unei clause convenționale, nu este destul ca legea să nu oprească asemenea clausă, după cum decide tribunalul, ci trebuie ca ea s'o prevadă anume. Or, ea nefiind prevădută de Codul Caragea, neapărat că, sub această legislație, trebuie să se aplice principiile din dreptul roman, după care am văzut că soții nu erau liberi de a încuviința înstrăinarea (7). Acestea ni se par adevăratele principii. Codul Caragea dispune, în adevăr, că; «nici bărbatul, nici muerea nu pot să vindă zestrea, sau să o zălogească, sau să-o dăruiască, afară numai: Când bărbatul va pune cu știrea judecăței alt ceva în locul zestrei de același preț (antipricon) (8); sau când ea va voi să-și pue la cin politicesc pre bărbatul său, sau când va voi să desrobească, ori să scoată de

la închisoare, ori să tămăduiască pre el, ori să mărite vre-o copilă a sa» (art. 32—34, partea III, capit. 16).

Casurile în care, după acest Cod, fondul dotal este alienabil, fiind excepționale, aceste excepții sunt de strictă interpretare. În zadar se invoacă de tribunal principiul că, convențiile legal făcute au, între părțile contractante, putere de lege, pentru-că aceasta nu este adevărat de cât întru cât aceste convenții nu sunt contrare ordinii publice. Or, am văzut, că după principiile dreptului roman, aplicabile și sub Codul Caragea, ordinea publică se opunea la înstrăinarea fondului dotal.

Aceasta este atât de adevărat în cât unii susțin că nici dota mobiliară nu este, sub acest Cod, alienabilă (9).

(9) Veđi Ar. Pascal și Al. Gianni, citați *suprà*, în nota 3.

D. Alexandresco

BIBLIOGRAFII

A apărut în tipografia Goldner, Iași:

Girul și efectele sale, teză pentru licență în drept (74 pagine), susținută cu mult succes dinaintea Facultăței de Drept din Iași de d-l Vasile Apoteker

Dreptul civil Român în 3 vol. de d-l Profesor C. Nacu, cuprinde întreaga materia dreptului civil, Prețul fie cărui vol. 12 lei (3 vol. 36 lei).

Cambia și acțiunea Cambială (5 fascicule apărute) de Nic. M. Părvulescu, magistrat și C. St. Radianu, avocat. Prețul fie cărei fascicule Lei 1.50.

Noua Lege a Timbrului adnotată de d-l Cesărescu, însoțita de un Index alfabetic complet. Prețul Lei 2.

Tratat de Procedură civilă (5 vol.) de D. Chebacpi.

Codul Penal cuprinzând și *Codul Justiției Militare, Codul Justiției Marine și Codul Silvic*, adnotat cu jurisprudența motivată, precedat și de un Index alfabetic, de D-nii C. Hamangiu & N. M. Sotir. Preț 6 lei broșat; 7 lei legat în pânză.

Codul comercial cu noua lege a falimentelor, adnotată și comentată de d-nii Cesărescu & Dan, însoțit de un Index alfabetic complet. Prețul Lei 6.

Tratat de Drept civil de d-l profesor D. Alexandresco. Partea I, vol. VIII conține *Convențiile matrimoniale* (34 coli tipar). Prețul 10 lei.

Toate aceste cărți precum și alte diferite opere de Drept se găsesc de vânzare la *Redacția acestui ziar*, 5 Calea Rahovei 5, de unde se expediază la cerere *contra valoare*: mandat postal timbre sau ramburs. Taxele postale privesc pe cumpărător. Comandele se vor expedia pe adresa d-lui Codreanu proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*.

D-l I. Riveanu incasatorul nostru pentru provincie, aflându-se în Oltenia după încasările ziarului nostru, rugăm cu toată insistența a i se da tot concursul pentru încasarea abonamentelor datorate, care se pot achita și prin mandat postal direct, pe adresa d-lui Codreanu, proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.

(1) L. 2, Dig., *De jure dotium*, 23. 3.

(2) L. 1, Dig., *Solutio matrimonio*, 24. 3.

(3) Veđi legile citate în t. VIII a Coment. noastre, p. 334, în note. S'a decis că aceeași soluție era, în privința dotei mișcătoare, aplicabilă și sub Codul Caragea. Veđi decisiile citate în t. VIII a Coment. noastre, p. 336, nota 1.—*Contrà*: Ar. Pascal și Al. Gianni, *Gaz. Tribunalelor* din 1861, No. 2, p. 15; No. 19, p. 190 și No. 24.

(4) Veđi t. VIII a Coment. noastre, p. 9, nota 1 și p. 261.

(5) Veđi *Dreptul* din 1899, No. 55.

(6) Bulet. Cas. S-a 1, 1892, p. 868.

(7) Veđi t. VIII a Coment. noastre, p. 261 urm.

(8) S'a decis de Curtea de casație că antipriconul nu se putea face de cât cu consimțimintul femeii, stăpâna dotei. *Curierul Judiciar* din 1900, No. 77 și Bulet. S-a 1, 1900, p. 1175.—*Contrà*: Nacu, III, p. 11. Veđi t. VIII a Coment. noastre, p. 149, nota 3 și 311, nota 2.